

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Łodzi

LLO.410.009.02.2021

**Pan
Wojciech Jaros
Prezes Zarządu
Banku Żywności w Łodzi
im. Marka Edelmana
92-230 Łódź
al. Józefa Piłsudskiego 150/152**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/21/085 Przeciwdziałanie marnowaniu żywności

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Bank Żywności w Łodzi im. Marka Edelmana (dalej: „Bank”), al. Józefa Piłsudskiego 150/152, 92-230 Łódź
Kierownik jednostki kontrolowanej	Wojciech Jaros – Prezes Zarządu
Zakres przedmiotowy kontroli	Realizacja przez banki żywności zadań finansowanych ze środków publicznych mających na celu zapobieganie marnowaniu żywności.
Okres objęty kontrolą	Lata 2019-2021 (do dnia zakończenia czynności kontrolnych), z możliwością wykorzystania dowodów sporządzonych przed lub po tym okresie.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 3 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹ .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Łodzi
Kontrolerzy	1. Jolanta Nowak, doradca ekonomiczny, upoważnienie do kontroli nr LLO/59/2021 z 7 kwietnia 2021 r. 2. Zuzanna Sieradzka, starszy inspektor k.p., upoważnienie do kontroli nr LLO/65/2021 z 26 kwietnia 2021 r.

(akta kontroli str.1-8)

---

¹ Dz. U. z 2020 r. poz. 1200, dalej: „ustawa o NIK”.

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia działalność Banku na rzecz zapobiegania marnowaniu żywności. Skutecznie podejmowane od kilkunastu lat działania, polegające na pozyskiwaniu żywności od producentów i sprzedawców, przynoszą realną pomoc materialną ludziom najuboższym i zagrożonym wykluczeniem społecznym. Tylko w latach 2019-2021 (I kwartał) otrzymano 2.555.363,79 kg żywności, w ramach zawartych umów współpracy z sześcioma sprzedawcami. Uzyskaną żywność, w całości rozdysponowano dla organizacji pomocowych.

Realizując zadania finansowane ze środków publicznych stosowano się do zapisów zawartych w umowach. Terminowo i zgodnie z kosztorysami załączonymi do wniosków o dofinansowanie, realizowano poszczególne zadania, a sporządzone sprawozdania nie budziły zastrzeżeń. Dowody księgowo potwierdzające dokonanie wydatku były prawidłowo sporządzone pod kątem formalnym, merytorycznym i rachunkowym oraz prawidłowo ujęte w księgach rachunkowych. Przyjęte w Banku zasady księgowania przychodów, wydatków i kosztów zapewniały rzetelne ich ewidencjonowanie i umożliwiały w sposób jednoznaczny porównanie zapisów księgowych z dokumentami źródłowymi. Bank wywiązał się z obowiązku wynikającego z przepisu art. 7 ust. 2 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o przeciwdziałaniu marnowaniu żywności³ i złożył w dniu 29 marca 2021 r. do Głównego Inspektora Ochrony Środowiska pisemne roczne sprawozdanie o sposobie zagospodarowania otrzymanej żywności

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowej⁴ kontrolowanej działalności

OBSZAR

Realizacja zadań związanych z kontrolą przestrzegania przepisów ustawy o przeciwdziałaniu marnowaniu żywności

Opis stanu faktycznego

1. **Prowadzenie działalności pożytku publicznego w sferze zadań publicznych określonych w ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie⁵ i w ustawie o przeciwdziałaniu marnowaniu żywności**

Bank działał na podstawie przepisów ustawy z dnia 6 kwietnia 1984 r. o fundacjach⁶, udpp oraz Statutu z dnia 10 maja 1995 r. (ze zm.), jako organizacja pozarządowa, o której mowa w art. 3 ust. 2 udpp i nie podlegał wyłączeniu podmiotowemu na podstawie art. 3 ust. 4 ww. ustawy.

Stosownie do wymogów art. 10 ust. 3 udpp, w Statucie określona została działalność Banku (nieodpłatna), która mieściła się w zakresie zadań publicznych

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną, jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

³ Dz.U. z 2020 r., poz. 1645 (dalej: „ustawa o przeciwdziałaniu marnowaniu żywności”).

⁴ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁵ Dz.U. z 2020 r. poz. 1057 ze zm. (dalej: „udpp”).

⁶ Dz.U. z 2020 r. poz. 2167

wymienionych w art. 4 ust. 1 pkt 1, 1a i 3 udpp oraz art. 2 pkt 2 ustawy o przeciwdziałaniu marnowaniu żywności. Cele działalności Banku ukierunkowane zostały na:

- zmniejszenie obszarów niedożywienia i głodu oraz przeciwdziałanie marnowaniu żywności,
- niesienie pomocy materialnej ludziom najuboższym, zagrożonym uzależnieniami lub uzależnionych od alkoholu i innych środków psychoaktywnych oraz ich rodzin,
- przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i patologii wśród młodzieży i dzieci;

Ww. cele Bank osiągał poprzez:

- gromadzenie i rozdział niewykorzystanej (niesprzedanej) żywności,
- zapobieganie zjawisku niedożywienia, wspierając żywnością organizacje pozarządowe i inne instytucje prowadzące bezpośrednią pomoc potrzebującym,
- organizowanie akcji społecznych i humanitarnych, w tym zbiórek żywności,
- edukację z zakresie zdrowotnych i społecznych skutków głodu i niedożywienia,
- wyzwalanie postaw solidarności międzyludzkiej i poszanowania żywności,
- działania na rzecz proekologicznego rozwiązywania problemów żywnościowych,
- działalność na polu pomocy społecznej,
- organizowanie wypoczynku dla dzieci i młodzieży z rodzin najuboższych i patologicznie zagrożonych,
- promowanie działań statutowych i angażowanie w nie wolontariatu.

Co prawda, w Statucie zapisano iż jednym ze źródeł dochodów mogą być środki pochodzące z odpłatnej działalności pożytku publicznego, to jednak Bank nie prowadził – jak dotychczas - działalności gospodarczej i nie został wpisany do rejestru przedsiębiorców.

(akta kontroli str. 3-15)

W obowiązującej w Banku od 1 stycznia 2018 r. polityce rachunkowości⁷ określono zasady prowadzenia ewidencji księgowej w ramach realizowanych projektów, zapewniające identyfikację poszczególnych operacji księgowych oraz dokumentacji projektu. W ww. zasadach postanowiono, iż na potrzeby realizacji projektów – zgodnie z wymaganiami zawartych umów o dofinansowanie, wydzielony zostanie rachunek bankowy umożliwiający identyfikację środków finansowych. Zapisy księgowe wynikające z przeprowadzonych obrotów na tym rachunku bankowym miały odzwierciedlenie na odrębnym koncie księgowym analitycznym zespołu „1”. Natomiast, w przypadku umów o dofinansowanie, które w treści nie zawierały wymogu posiadania wyodrębnionego rachunku bankowego, ewidencja wydatków prowadzona była na wydzielonym koncie analitycznym do podstawowego rachunku bankowego.

(akta kontroli str. 16-50)

⁷ wymaganej art. 10 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz.U. z 2021 r. poz. 217).

2. Realizacja zadań finansowanych (powierzonych) lub współfinansowanych (wspieranych) otrzymanymi dotacjami

W kontrolowanym okresie, Bank realizował dziewięć projektów⁸, na które otrzymał (lub miał otrzymać) dotacje w kwocie ogółem 3.287.430 zł, przy wkładzie własnym wynoszącym 712.560 zł (w tym 6.160 zł stanowiło wartość wkładu osobowego). Na podstawie trzech umów (w ramach ww. dziewięciu projektów) zawartych z Federacją Polskich Banków Żywności (umowy dotyczące nieodpłatnej dystrybucji artykułów żywnościowych wśród osób najbardziej potrzebujących i prowadzenie działań w ramach środków towarzyszących), Bank nie otrzymał dotacji, lecz dofinansowanie kosztów administracyjnych, transportu i magazynowania w wysokości 4,6% wartości artykułów spożywczych przekazanych do magazynu oraz dofinansowanie z tytułu kosztów towarzyszących w wysokości 5% wartości artykułów spożywczych przekazanych do magazynu.

(akta kontroli str. 51-58)

Szczegółową kontrolą NIK objęto sześć umów o łącznej wartości 3.928.290 zł (w tym środki z dotacji wynosiły 3.222.430 zł, a środki finansowe własne 699.700 zł oraz wkład osobowy o wartości 6.160 zł), zawartych z:

- NFOSiGW: umowa z 2019 r. dotycząca zakupu środków transportowych – wartość dotacji 540.000 zł (dotacja wykorzystana w 100%) oraz umowa z 2020 r. na dofinansowanie budowy hali magazynowej – wartość dotacji 2.496.000 zł (zadanie w trakcie realizacji), z wkładem własnym w wysokości 685.000 zł,
- Federacją Polskich Banków Żywności - jedna umowa z 2019 roku w zakresie dofinansowania kosztów towarzyszących, określonych jako udział w wartości artykułów żywnościowych przekazanych do Banku,
- Miastem Łódź - umowa z terminem realizacji od 1 stycznia 2019 r. do 31 grudnia 2021 r. Zadanie objęte umową dotyczyło organizowania i prowadzenia banków żywności. Kwota dotacji ustalona została na 50.000 zł na każdy rok, a Bank zobowiązany został do wkładu własnego wynoszącego 2.700 zł na każdy rok kalendarzowy oraz do realizacji zadania we współpracy z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Łodzi. Dotacja w 2019 r. oraz 2020 r. została wykorzystana przez Bank w 100%. Stanowiła ona w każdym roku pokrycie kosztów związanych z zakupem materiałów, zakupem usług, wynagrodzeniem kierowcy-magazyniera oraz magazyniera w kwocie 39.152 zł (plus 2.700 zł ze środków własnych Banku) oraz kosztów obsługi zadania publicznego (koszty administracyjne) w wysokości 10.848 zł,

⁸ Trzy umowy zawarte z Federacją Polskich Banków Żywności na okres: 1 października 2018 r. – 10 czerwca 2019 r., 19 grudnia 2019 r. – 28 września 2020 r., 5 stycznia 2021 r. – 30 września 2021 r. Umowy zawarte na realizację i dofinansowanie projektu z tytułu kosztów administracyjnych, transportu i magazynowania oraz z tytułu środków towarzyszących w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020 Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym realizowanego w Podprogramach: 2018, 2019, 2020; dwie umowy zawarte z NFOSiGW: z 7 maja 2019 r. na zakup dwóch samochodów dostawczych z agregatem i dwóch elektrycznych wózków widlowych oraz z 1 lipca 2020 r. na dofinansowanie przedsięwzięcia pn. Budowa hali magazynowej wraz z zapleczem biurowo-socjalnym, infrastrukturą techniczną i zagospodarowaniem terenu; dwie umowy zawarte z Województwem Łódzkim na okres: 30 maja 2019 r. – 31 grudnia 2019 r. i 1 sierpnia 2020 r. – 31 grudnia 2020 r. o realizację zadania publicznego o którym mowa w art. 16 ust. 1 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie; jedna umowa zawarta z Miastem Łódź na okres: 1 stycznia 2019 r. – 31 grudnia 2021 r. o realizację zadania publicznego o którym mowa w art. 16 ust. 1 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie pt. Zwiększenie dostępności pomocy w formie dożywiania dla osób z problemem alkoholowym i członków ich rodzin, w tym organizowanie i prowadzenie banków żywności; jedna umowa zawarta z Narodowym Instytutem Wolności – Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego na okres 2 marca 2020 r. – 30 listopada 2020 r. o realizację zadania publicznego zleconego w ramach Programu Fundusz Inicjatyw Obywatelskich na lata 2014-2020;

- Województwem Łódzkim (umowa zawarta w 2019 r. na realizację zadania publicznego pn. Bank Żywności w Łodzi jako główny dystrybutor żywności dla potrzebujących mieszkańców województwa łódzkiego). Dotacja w kwocie 51.130 zł została wykorzystana w 100%, a Bank wniósł środki własne w wysokości 9.300 zł oraz wniósł wkład osobowy o wartości 6.160 zł, zgodnie z zapisami umowy;
- Narodowym Instytutem Wolności – Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego – umowa zawarta w 2020 r. na realizację zadania publicznego zleconego w ramach programu Fundusz Inicjatyw Obywatelskich na lata 2014-2020. Dotacja w wysokości 35.300 zł;

(akta kontroli str. 51-58)

Analiza dokumentacji dotyczącej zawartych umów, ewidencji księgowej, poszczególnych dowodów księgowych oraz sporządzonej sprawozdawczości wykazała, że:

- zadania określone w umowach, wynikały z przedmiotu działalności Banku zapisanego w Statucie;
- w związku z zapisami w trzech umowach (za wyjątkiem umowy z Federacją Polskich Banków Żywności, oraz dwóch umów z NFOŚiGW) dotacje wpływały na wyodrębniony rachunek bankowy służący tylko do celów rozliczeń z dotującymi. W przypadku umowy z Federacją Polskich Banków Żywności – koszty działań towarzyszących księgowane były na kontach wyodrębnionych (zespół „5”), podobnie jak w przypadku kosztów i wydatków ponoszonych w związku z realizacją pozostałych umów. Konta księgowe analityczne zostały opisane w planie kont obowiązującym w Banku;
- analiza wszystkich dowodów księgowych (zewnętrznych) potwierdzających dokonanie wydatku wykazała, że były one rzetelne, kompletne i wolne od błędów. Opisy znajdujące się na odwrocie dowodów księgowych były szczegółowe i świadczyły o dokonaniu ich weryfikacji pod względem formalnym, merytorycznym i rachunkowym. Dekretacja i księgowanie dokumentów nie budziło zastrzeżeń. Na każdym dowodzie wskazano z jakiego źródła został sfinansowany. Sposób przechowywania dokumentów pozwalał na szybkie i jednoznaczne porównanie z zapisem w urzędzeniach księgowych. Nie stwierdzono przypadku wykazywania tego samego wydatku (faktury) w rozliczeniu różnych zadań;
- przy realizacji zadań przestrzegano postanowień umów, w tym zakresu rzeczowego, terminów realizacji i sprawozdawczości. Jedynie w przypadku dotowanej przez NFOŚiGW inwestycji budowlanej, aneksem dokonano zmiany terminów harmonogramu wypłat – refundacji w związku z koniecznością zmiany terminu składania wniosku o wypłatę środków;
- w każdym zadaniu, wydatki ponoszono zgodnie z harmonogramem i w wysokości wynikającej z kosztorysu. Tylko w jednym przypadku – umowa zawarta w 2020 roku z Narodowym Instytutem Wolności – Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego, nie wykorzystano dotacji (35,3 tys. zł) w pełnej kwocie i dokonano zwrotu środków (1,9 tys. zł) w dniu 2 grudnia 2020 r.), tj. z zachowaniem terminu określonego w umowie (zwrot środków w terminie 15 dni od zakończenia realizacji zadania). Wydatki ponoszono z zastosowaniem procedur gwarantujących transparentność, co również opisywane było na odwrocie faktur. W pięciu umowach Bank zobowiązany został do stosowania

przepisów ustawy z dnia 11 września 2019 r. Prawo zamówień publicznych⁹, a w jednej (umowa zawarta z Federacją Polskich Banków Żywności) – w przypadku realizacji środków towarzyszących - do przestrzegania zasad określonych w załączniku do umowy („Zasady udzielania zamówień przez podmioty niebędące zamawiającym w rozumieniu ustawy Pzp w Podprogramie 2019”);

- zadania określone umowami Bank realizował samodzielnie, za wyjątkiem umowy zawartej z Federacją Polskich Banków Żywności, a dotyczącą nieodpłatnej dystrybucji artykułów spożywczych wśród osób najbardziej potrzebujących. W umowie pomiędzy stronami postanowiono, iż dystrybucja artykułów spożywczych odbywać się będzie za pośrednictwem organizacji partnerskich lokalnych (OPL). Wypełniając warunki umowy, Bank przeprowadził „rekrutację” OPL, w następstwie której podpisał umowy z 69 podmiotami, zapewniając tym samym możliwość dystrybucji artykułów spożywczych na terenie całego województwa;

(akta kontroli str. 59-388)

W wyniku zakończenia pięciu przedsięwzięć (jedna umowa zawarta z NFOŚiGW była w trakcie realizacji) osiągnięto zakładane we wnioskach o dofinansowanie cele i mierniki. I tak w przypadku umowy:

- z NFOŚiGW na zakup środków transportu, dokonano planowanego zakupu samochodów i wózków widłowych, co przyczyniło się do zwiększenia ilości pozyskiwanej żywności. Masa pozyskanej żywności wzrosła w 2020 r. w porównaniu z 2019 r. o 5%, co wypełniało warunki zawartej umowy;
- z Województwem Łódzkim - środkami dotacji, własnymi oraz przy udziale wkładu pracy wolontariusza, Bank odebrał od producentów żywności, dystrybutorów, hurtowników i przetwórców, a następnie przekazał potrzebującym 190.012 kg żywności, jak również przekazał 1.056.482 kg żywności niesprzedanej i otrzymanej od sklepów wielkopowierzchniowych oraz restauratorów. Ponadto, przeprowadzono w listopadzie 2019 r. Świąteczną Zbiórkę Żywności i zebrano 39.577 kg żywności przy udziale 2.000 wolontariuszy;
- z Miastem Łódź - środkami dotacji oraz własnymi, Bank odebrał od 31 producentów żywności, dystrybutorów, hurtowników i przetwórców, a następnie przekazał 64 organizacjom pomocowym 759.910,90 kg żywności;
- z Narodowym Centrum Wolności - Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego, beneficjentami projektu było 120 organizacji oraz 200 indywidualnych beneficjentów. M. in. przeprowadzono ankiety dotyczące potrzeb organizacji odbierających żywność od Banku, które po przeanalizowaniu stanowiły diagnozę potrzeb oraz podstawy do dokonania korekty procedur odbioru żywności. Przeprowadzono warsztaty dla organizacji partnerskich dotyczące organizacji pracy w kuchni, tworzenia jadłospisów, organizacji posiłków oraz zarządzania odpadami – w związku z pandemią COVID-19, warsztaty odbywały się w trybie on-line. W ten sam sposób przeprowadzono dwa warsztaty dla organizacji przygotowujących posiłki oraz dla organizacji przygotowujących paczki żywnościowe;
- Federacją Polskich Banków Żywności – dofinansowanie kosztów towarzyszących dokonywane było w formie ryczałtu. Bank zobowiązał się do

⁹ Dz.U. poz. 2019 ze zm.

organizacji w ramach tych środków warsztatów: kulinarnych, żywieniowo-dietetycznych, z zakresu niemarnowania żywności, edukacji ekonomicznej czy innych działań mających na celu włączenie społeczne. Przeprowadzono 418 warsztatów, w których udział wzięły 5.293 osoby.

(akta kontroli str. 88-107, 133-157, 167-190, 201-250, 262-286, 338-351)

3. Prawidłowość i terminowość składanej sprawozdawczości wynikającej z umów o realizację zadań

Bank zgodnie z zapisami zawartymi w umowach o dofinansowanie sporządzał i przekazywał terminowo sprawozdania z realizacji zadania.

I tak:

- w przypadku umowy zawartej z Narodowym Instytutem Wolności – Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego, o realizację zadania publicznego zleconego w ramach Programu Fundusz Inicjatyw Obywatelskich na lata 2014-2020, sprawozdanie złożone zostało na odpowiednim druku stanowiącym załącznik do rozporządzenia Przewodniczącego Komitetu do spraw Pożytku Publicznego z dnia 24 października 2018 r. w sprawie wzorów ofert i ramowych wzorów umów dotyczących realizacji zadań publicznych oraz wzorów sprawozdań z wykonania tych zadań¹⁰;
  - w przypadku dwóch umów zawartych z Miastem Łódź i Województwem Łódzkim, sprawozdania sporządzone zostały i przekazane do dotujących – zgodnie z zapisem w umowach - poprzez elektroniczny generator wniosków w systemie witkac.pl; Jedynie w przypadku umowy zawartej z Miastem Łódź, Bank zobowiązany był do składania sprawozdań częściowych – po zakończeniu roku kalendarzowego (umowa zawarta była na okres 1 stycznia 2019 r. – 31 grudnia 2021 r.);
  - w treści umowy zawartej z NFOŚiGW na zakup środków transportu postanowiono, iż Bank złoży w terminie 60 dni od daty zakończenia zadania sprawozdanie opisowe z realizacji umowy oraz oświadczenie o utrzymaniu trwałości przedsięwzięcia. Bank wywiązał się terminowo z nałożonego obowiązku sprawozdawczego;
  - realizując postanowienia umowy zawartej z Federacją Polskich Banków Żywności w zakresie sprawozdawczości, Bank na bieżąco uzupełniał w formie elektronicznej wymagane zestawienia, m.in. w celu otrzymania płatności wynikających z ww. umowy na pokrycie kosztów: administrowania, transportu, magazynowania i działań towarzyszących;
- (akta kontroli str. 87-101, 133-138, 173-190, 208-223, 231-250, 262-281, 352-385)

4. Kontrole Banku w trakcie realizacji zadań lub po ich zakończeniu

W badanym okresie, organy administracji publicznej zlecające realizację zadań i przekazujące na ten cel dotacje – nie przeprowadzały w Banku kontroli. Jednakże odbywała się kontrola dokumentów podczas przekazywania stosownych sprawozdań z realizacji zadań, a okazywane przez Bank faktury i inne dowody księgowo były oznaczane pieczęcią osoby sprawdzającej.

W kontrolowanym okresie kontrole przeprowadzali w siedzibie Banku kontrolerzy Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa. Kontrole te dotyczyły dostaw i jakości żywności otrzymywanej przez Bank

(akta kontroli str. 389)

¹⁰ Dz.U. z 2018 r., poz. 2057.

5. Ocena przez Bank realizacji zadań z zakresu przeciwdziałania marnowaniu żywności oraz współpracy z podmiotami zlecającymi takie zadania

Zdaniem Prezesa Banku, aplikowanie o dotacje na zadania publiczne nie jest skomplikowane. W przypadku współpracy z administracją lokalną wiele projektów powstaje przy aktywnym udziale organizacji pozarządowych dlatego merytoryczna część programu nie jest dla grantobiorcy problemem. Wypełnianie wniosków w generatorze eliminuje ewentualne błędy formalne. Obszar zadań realizowanych przez Bank co roku jest powtarzalny i aplikowanie oraz realizacja wniosków nie sprawia większych trudności.

Jak zauważył Prezes, nie bez znaczenia jest fakt, że zespół osób pracujących w Banku, posiada wieloletnie doświadczenie. W przypadku rozliczenia dotacji generator również ułatwia w znaczącym stopniu sprawozdawczość z dotacji. Prezes zwraca jednak uwagę na fakt, iż wraz ze sporządzonym sprawozdaniem w generatorze i przesłanym do RCPS (jednostki organizacyjnej Województwa Łódzkiego) niezbędne jest dostarczenie potwierdzonych za zgodność z oryginałem wszystkich dokumentów księgowych potwierdzających wydatki w ramach dotacji. Jest to czynność czasochłonna i zbędna w ocenie Prezesa, ponieważ oryginały dokumentów są do wglądu w siedzibie Banku Żywności w Łodzi.

Jak stwierdził Prezes, zadanie związane z ograniczaniem marnowania żywności często traktowane jest przez przedstawicieli administracji publicznej jako mniej ważne. Wynikiem tego jest brak lub niewielkie kwoty dotacji na działalność Banku. Ogłaszane konkursy stanowią tylko niewielki procent kosztów realizacji zadania. Jako przykład Prezes wskazał, iż dotacja miejska w kwocie 50 tys. zł na rok, dała średnio przychód do Banku w wysokości 4.166 zł miesięcznie, podczas gdy koszty zatrudnienia magazyniera/kierowcy z doświadczeniem wynoszą 4.320 zł. Prezes zauważył, że dla prawidłowego funkcjonowania Banku niezbędne jest zatrudnienie trzech osób w magazynie, jak również zespołu administracyjnego z koordynatorem działań i księgowym. Potrzebne są również środki finansowe na utrzymanie lokalu, środki transportu, naprawy, paliwo, utrzymanie magazynu. Z kolei dotacja z RCPS wynosiła zaledwie 15 tys. zł na rok.

(akta kontroli str. 390-393)

6. Sprawozdawczość przekazywana do Głównego Inspektora Ochrony Środowiska

Jak ustalono w toku kontroli NIK, umowy ze sprzedawcami, o których mowa w art. 3 ustawy o przeciwdziałaniu marnowaniu żywności, zawarte zostały przez Bank w 2020 roku z sześcioma sprzedawcami. W przypadku siedmiu sieci handlowych, umowy w imieniu wszystkich banków żywności zawarte zostały przez Federację Polskich Banków Żywności (Bank nie dysponował umowami) i tylko dwie z tych firm partycypowały w kosztach odbioru i transportu pozyskiwanej żywności. Otrzymane z tego tytułu kwoty – za pośrednictwem Federacji Polskich Banków Żywności wyniosły: 9.000 zł w 2019 r. oraz 18.055,29 zł w 2020 r. Bank nie prowadził dotychczas kampanii edukacyjno – informacyjnych z żadnym ze sprzedawców żywności, z którym podpisana została umowa współpracy nieodpłatnego przekazywania żywności. Jak dotychczas, żaden z tych sprzedawców, pomimo iż zgodnie z art. 4 ustawy o przeciwdziałaniu marnowaniu żywności zobowiązani byli do prowadzenia kampanii edukacyjno-informacyjnych, nie proponował Bankowi współudziału w takich przedsięwzięciach.

Bank otrzymał do dnia 13 maja 2021 r. od pięciu sieci handlowych - łącznie 49,9 tys. zł - tytułem opłaty za zmarnowaną w 2020 roku żywność.

Stosownie do przepisu art. 7 ust. 2 ustawy o przeciwdziałaniu marnowaniu żywności, Bank sporządził w dniu 29 marca 2021 r. i przekazał do Głównego Inspektora Ochrony Środowiska sprawozdanie o sposobie zagospodarowania otrzymanej żywności za 2020 rok. W dokumencie niniejszym Bank określił masę otrzymanej żywności od sprzedawców żywności na 952.361,03 kg, która została w całości przekazana potrzebującym. Ponadto, zgodnie z ww. przepisem, sporządzono wykaz sprzedawców żywności, którzy przekazali żywność. Dla porównania, w 2019 roku Bank otrzymał 1.452.763,86 kg żywności, a w I kwartale 2021 roku – 150.238,9 kg, na podstawie zawartych ze sprzedawcami umów.

(akta kontroli str.394-402)

W ocenie Prezesa Banku, ustawa o przeciwdziałaniu marnowania żywności przyczyniła się w sposób istotny do rozwoju działalności Banku. W znaczący sposób wzrosła ilość przekazywanej żywności pochodząca ze sklepów wielkopowierzchniowych. Na dzień 1 maja 2021 r. Bank nawiązał współpracę i systematycznie odbierał darowizny żywności ze 150 placówek handlowych z terenu Łodzi i województwa łódzkiego. Średnio, każdego miesiąca nieodpłatnie odbiera i nieodpłatnie przekazuje dla organizacji pomocowych w ten sposób ponad 80 000 kilogramów pełnowartościowej żywności.

Jak wskazał Prezes, ewidentnym problemem związanym z obsługą tego typu darowizn jest ogromna ilość dokumentów, które należy zaewidencjonować. W Banku, jeden pracownik wprowadza do systemu magazynowego ponad 800 dokumentów miesięcznie, a drugi pracownik - księgowy, musi te dokumenty wprowadzić do systemu księgowego.

Kolejnym problemem – zdaniem Prezesa jest sposób odbioru i transportu żywności. W wielu przypadkach żywność może być odbierana tylko w godzinach wieczornych przed zamknięciem sklepu lub zaraz po jego otwarciu. Występują również sytuacje w których sklep ogranicza darowizny żywnościowe do kilku asortymentów lub jest ustalona maksymalna dzienna wartość darowizny.

W ocenie Prezesa, ustawa wpłynęła na wzrost kosztów funkcjonowania banków żywności. Przewidziane w ustawie środki finansowe na obsługę są wysoce nie wystarczające i nie pokrywają bieżących kosztów tej działalności.

(akta kontroli str. 390-393)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

IV. Uwagi i wnioski

Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag i wniosków.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie¹¹ umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia

¹¹ Najwyższa Izba Kontroli zwraca się z prośbą o zgłaszanie, w miarę możliwości, zastrzeżeń opatrzonych kwalifikowanym podpisem elektronicznym, na adres elektronicznej skrzynki podawczej (ePUAP) NIK lub na

pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Dyrektora Delegatury Najwyższej Izby Kontroli w Łodzi. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Łódź, 15 czerwca 2021 r.

Kontroler
Jolanta Nowak
Doradca ekonomiczny

.....
podpis

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Łodzi
p.o. Dyrektora
Piotr Walczak

.....
podpis

---

adres mailowy NIK wskazany w stopce na pierwszej stronie niniejszego wystąpienia. W przypadku zaś nadania pisma z zastrzeżeniami (pisma opatrzonego własnoręcznym podpisem) w placówce pocztowej operatora wyznaczonego, NIK zwraca się z prośbą o dodatkowe przekazanie skanu tych zastrzeżeń na ww. adres mailowy.

